

Inleiding op de lezing uit Exodus 2: 1-10

Vanaf vorige week is de kindernevendienst begonnen met de verhalen over het volk van Israël en over Mozes. Straks in de Veertigdagentijd zal het verhaal verder gaan op weg naar Pasen, op weg naar de bevrijding. Onze Joodse wortels in het Pesach-verhaal, ook in ons Paasfeest, zullen we niet mogen vergeten!

Dat betekent dat we hier in de kerk ook zoveel mogelijk de verhalen uit Exodus zullen gaan lezen. Ik weet natuurlijk niet of al onze gastvoorgangers dat ook zullen doen, maar we zullen proberen de lijn vast te houden tot aan het Paasfeest.

Vorige week hebben de kinderen een begin gemaakt met Exodus 1, over de 2 vroedvrouwen die de Israëlitische jongetjes redden van de Farao. Vandaag horen we het prachtige verhaal over de geboorte van Mozes en zijn redding. Vanwege het project en de viering van de Maaltijd van de Heer hebben we vandaag één lezing.

Na de lezing uit het tweede hoofdstuk van Exodus zingen we een mooi lied, Gezang 347. Dit sluit aan bij de lezing, maar wil ook een brug zijn naar Jezus en het delen in brood en wijn straks na de verkondiging. Coupletten 1-4, 7 en 8 vinden we in ons liedboek, de laatste 2 staan op de Zondagsbrief.

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

Zoals iedereen al gehoord heeft, is het vandaag een bijzondere zondag. Deze zondag draagt al heel lang de naam 'Zondag van het Werelddiaconaat'.

Natuurlijk is iedere zondag 'diaconaal'. Maar twee keer per jaar stellen we het werk van Kerkinactie, de diaconale peiler van onze protestantse kerk, wat meer centraal. Altijd in oktober, en nu, op deze eerste zondag van februari.

Wij, hier in Nederland hebben een meer dan gewone band met het werk in het Werelddiaconaat. De directe aanleiding om het vandaag te vieren is immers de noodhulp die wij ontvingen in februari 1953, toen het zuidwesten van ons land in de nacht van 31 januari op 1 februari, getroffen werd door de Watersnoodramp.

De hulp die wij toen ontvingen heeft ertoe geleid dat sindsdien iedere zondag rond deze datum gecollecteerd wordt voor het werk van het Werelddiaconaat. Zo blijft de herinnering, maar vooral ook de gedachte levend, dat wanneer zich elders in deze wereld iets voordoet, wij niet anders kunnen dan helpen, delen in onze overvloed.

Daarom ook de bewuste keuze om op deze zondagen dit jaar de Maaltijd van de Heer met elkaar te vieren. Want uiteindelijk mogen we ons in ons delen verbonden weten met Jezus zelf. Hij deelde zich aan ons. In het teken van brood en wijn worden we daaraan herinnerd. Het delen van brood en wijn, van zijn leven en liefde voor ons, in alle overvloed, is het oerteken van naastenliefde en opoffering.

Nog maar kort geleden zag ik de film 'De Storm'. Deze gaat over de Watersnoodramp. In mijn voorbereiding op deze dienst komen de beelden daarvan steeds weer terug. Weliswaar niet geboren, maar wel getogen in Zeeland, en in een familie waar de zee een grote rol speelde, was ik natuurlijk erg benieuwd. De film greep me daarom ook extra aan.

Bovendien werd ik aan de film herinnerd door de lezing van vandaag. In de film gaat het om een jonge, alleenstaande vrouw die haar kindje kwijtraakt in de kolkende watermassa. De vrouw, net moeder, wordt zelf meegesleurd, en het kindje, dat ze in een kistje heeft gelegd, blijft achter tussen de resten van de boerderij die overspoeld wordt door het ijskoude zeewater. Ten dode toe opgeschreven, zoals zovelen in die nacht.

Ik zal niet verklappen hoe het verder gaat, maar er is nog een tweede parallel met het Exodusverhaal: Het kindje wordt gelukkig gered, maar in

alle chaos komt het in handen van een andere moeder en wordt het door haar opgevoed.

Toch is er nog een andere reden waardoor dit verhaal helaas hier voor velen onder ons ook zo actueel en aangrijpend zal zijn. Want hoe velen van ons hier, in deze gemeente, hebben niet zelf te maken gehad met het verlies van een kind? Op jongere of op oudere leeftijd.

Hoeveel moeders hebben hier niet eens, ooit, of nog maar korter geleden hun kind uit handen moeten geven? Leven dat niet mocht zijn, afgebroken werd. Of misschien ook nog wel op een andere manier: Een zoon of dochter die niet het leven kreeg waar je op gehoopt had. Door een handicap, een ongeluk, misschien wel door een andere geaardheid.

Daarom is dit op het eerste gezicht 'gewone' verhaal over een man en een vrouw, over een eenvoudig slavenkindje in Egypte, helaas uiterst herkenbaar. En op vele plaatsen in deze wereld aan de orde van dag.

Slavernij komt nog steeds voor, in wat voor vorm ook. Er zijn nog steeds talloze farao's die over lijken gaan, mensen gebruiken. Zoveel mensen gaan kopje onder, in de woeste stroom van ongebreideld kapitalisme, in de golven van geweld en terreur. En zoals bijna altijd het geval is: Het zijn de kinderen die elke keer weer het kind van de rekening blijken te zijn.

Zou God dat allemaal niet zien dan? Hoort Hij niet wat er toen en nu gebeurt op deze aarde, die toch zijn aarde is? Dat zijn de grote, schijnbaar onbeantwoordbare vragen die zich onherroepelijk opdringen en niet meer weggaan.

God lijkt in dit soort situaties zo afwezig. God is afwezig in onze tijd, in deze wereld.

God is ook afwezig in het verhaal in dat tweede hoofdstuk van Exodus. Hij wordt nergens genoemd, en Hij lijkt geen deel uit te maken van deze geschiedenis. Niets nieuws onder de zon zover. Maar is het dan echt zo? Ook dat is trouwens een actuele vraag.

God mag dan wel ontbreken in dit korte verhaal, maar het verloopt volgens een haast goddelijk plan. Ondanks de hopeloze situatie, steeds weer, is het toch alsof God erbij is. Zelf onzichtbaar weliswaar, of beter gezegd: In de vrouwen zichtbaar.

Want uiteindelijk is het niet het noodlot dat bepaalt, maar de belofte voor de toekomst.

De Nijl zal geen doodsrivier blijken te zijn, maar water dat redding brengt. Het biezen mandje zal geen doodkistje worden, maar zoals er in de grondtaal letterlijk staat een ark. Een arkje, dat redt en het luikt opent voor nieuw leven, net als bij Noach. Ja, nu zelfs leven voor het hele volk.

Dit verhaal, over de geboorte van een nietszeggend slavenkind, gedoemd te verdwijnen nog voordat het goed en wel aan zijn leventje begonnen is, zal een voorbode blijken te zijn van Gods heilsplan voor zijn volk. Mozes wordt hier gered uit het water, om straks op zijn beurt Gods volk te redden, ook uit het water. Een groots verhaal in alle eenvoudigheid! Maar dat is wel vaker het geval in de Bijbel. Gelukkig maar.

Zonder dat God dus genoemd wordt vanmorgen, nemen hier drie vrouwen het noodlot in handen en buigen het om in leven en bevrijding. De moeder van Mozes, zijn zus, en natuurlijk de dochter van de Farao. Uitgerekend zij! De vrouwen krijgen niet eens een naam in het verhaal. Maar net als bij het reddende werk van de vroedvrouwen in het eerste hoofdstuk, zijn het dus niet de mannen en hun indrukwekkende namen.

Het boek Exodus, in de Hebreeuwse bijbel genoemd 'Dit zijn de namen', begint dan wel met de namen van Israëls zonen, hele lijsten, het zijn hier toch drie moedige vrouwen die tegen het noodlot, tegen de dood, tegen de Farao en zijn slavernij ingaan. Vrouwen van geloof!

De moeder verzint een plan. Zij zegt niet zoveel, zij ziet vooral. Zij zag immers na de schijnbaar gewone geboorte dat het kind een mooi kind was. Ja, zul je zeggen, dat vinden we allemaal van onze eigen spruit, maar hier klinkt iets heel anders, hier klinkt veel meer door: Zij zag namelijk dat het kind 'tov', goed was. En waar hebben we dat nu al eerder gehoord?

In de uitzichtloze situatie, waarin het ook soms makkelijk is om in mee te gaan, ziet deze moeder dus dat het toch 'goed' was. Als een refrein op het Scheppingsverhaal. Zij ziet scheppingswerk, zij ziet God aan het werk en kan alleen daarom zelfs tegen die wrede farao ingaan. God die schiep, die vasthoudt en nooit loslaat, die zal ook bevrijden. Ook dat is geloven op een Bijbelse manier, ook voor ons: God aan het werk willen blijven zien, ook in de wereld om ons heen.

De dochter van de Farao laat zich leiden door mede-lijden. 'Dat moet een Hebreeuws kind zijn' zegt ze. In zijn gehuil, huilt immers het hele volk zeggen de rabbijnen. En moedig als zij is, durft deze dochter van de farao zich tegen haar vader te keren. Hoezo is God niet aanwezig in dit verhaal?

En dan ook nog de zus van Mozes. Zij blijft er bij staan, houdt de wacht. Op de grens van leven en dood, aan de oever van de rivier. Zij heeft het lef –weer zo'n mooi Jiddisch woord!- om de koninklijke Egyptische stoet aan te spreken en voor het kind een voedster te gaan zoeken. En weer kan het leven verdergaan. En zelfs de nodige humor ontbreekt hier niet:

'Ken je die van de kleine Moos?' De Farao, die het kind wilde doden, betaalt voor zijn opvoeding door nota bene zijn eigen moeder en neemt

het op in zijn hofhouding als het kind groot geworden is. Nogmaals: Is God hier nu echt afwezig?

Straks delen we Christus met elkaar in het teken van brood en wijn. Christus present onder ons, in ons breken en delen. Dat doen we in een tijd, in een wereld en een leven waarin God zo afwezig lijkt te zijn. Maar juist daarom en juist dan, mogen we ons verbonden weten met Hem zelf. Ook voor Hem gold immers dat zijn leven ten onder dreigde te gaan, dat Hij niet gewenst was, niet mocht zijn.

Maar als de nieuwe Mozes ging ook Hij door het doodswater heen, werd hij slaaf van de doodsfarao, en stond Hij toch op. In bevrijding en in redding. Daarom sluiten we straks aan in die stoet van velen voor ons, omdat wat ook onze situatie en ons verdriet wezen mogen, toch is God niet afwezig. Toen niet, nu niet en nooit niet. Hij zal bevrijding geven.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.